

Utbildningsnämnden

Resultat Gymnasieantagningens och Skolinspektionens enkätundersökningar 2018

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden beslutar notera informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden ger utbildningsdirektören i uppdrag att låta genomföra en fördjupad studie av vad som ligger bakom gymnasieelevernas missnöje.

Sammanfattning

Gymnasieantagningen Stockholms län genomför varje år en gemensam enkätundersökning till samtliga länets gymnasieungdomar i årskurs 2. Eleverna i Nackas gymnasieskolor är mest nöjda när det gäller upplevd trygghet, sina lärare, sitt gymnasieprogram och sin skola samt att det är en positiv stämning på skolan. Det elever är mest missnöjda med handlar om meningsfulla utvecklingssamtal, information om hur de ligger till, motivation, vägledning och inflytande och detta gäller även för Stockholms läns elever totalt sett. Resultaten för såväl Nackaskolornas elever som för Stockholms läns elever har försämrats över de senaste tre åren. Den nedåtgående trenden är tydligare i Stockholms län än i Nacka. Utbildningsnämndens resultatindikatorer som är kopplade till enkätsvaren är inte uppfyllda och resultaten har försämrats jämfört med föregående år.

Skolinspektionens enkät som också genomförts under våren i Nackas kommunala gymnasieskolor och i tre fristående gymnasieskolor, visar inte samma negativa bild för Nacka, generellt sett har resultaten där förbättrats. Dock var det en svag nedgång i de frågor som handlade om stimulans och inflytande.

Skolinspektionens enkät för kommunala grundskolor bekräftar bilden från Våga Visa-enkäten, nämligen att elever och föräldrar i hög grad är nöjda med verksamheten i grundskolan. Områden som gäller grundläggande värden och studiero får höga bedömningar. Särskilt resultaten för eleverna i årskurs 9 ligger bra till jämfört med andra kommuner i undersökningen. Resultaten har dock försämrats jämfört med för två år sedan inom viktiga områden som delaktighet och inflytande, stimulans och trygghet.

Ärendet

Gymnasieantagningen Stockholms län gör varje år en gemensam enkätundersökning som vänder sig till länets samtliga gymnasieungdomar i årskurs 2. Syftet med undersökningen är att följa upp kommunernas mål för verksamheten samt att utveckla den pedagogiska kvaliteten i varje enskild skola. Resultaten används även för att underlätta valet av gymnasieskola för ungdomar som omfattas av Storstockholms samverkansavtal genom att resultatet publiceras på Gymnasieantagningens webb. Eleverna svarar på en femgradig skala till skillnad från Våga visa-enkäternas fyrgradiga skala.

Här presenteras en översikt med de senaste tre årens resultat för Nacka och Stockholms län. Årets resultat jämförs med föregående års samt med resultatet för Stockholms läns elever totalt sett. Slutligen kommenteras Skolinspektionens enkät¹ som Nackas kommunala gymnasieskolor samt tre fristående gymnasieskolor² genomfört under våren. Skolinspektionens enkät gjordes även på grundskolan, men resultaten kom inte innan Våga Visa-enkäten presenterades på utbildningsnämndens sammanträde i april och därför görs den jämförelsen i detta ärende.

Resultat år 2018 och jämförelse med föregående år

Mest nöjda är eleverna i Nackas skolor i fråga om upplevd trygghet (drygt nio av tio elever svarar att de är nöjda) följt av upplevelse av lärarnas kompetens och bemötande samt att eleverna kan rekommendera sitt gymnasieprogram, sin skola och att det är en positiv stämning på skolan (ungefär trefjärdedelar av eleverna). Den rangordningen gäller i stort sett även för Stockholms läns samtliga elever, men Nackas elever anser det i högre grad. Även om resultaten på dessa enkätfrågor är de mest positiva har resultaten sjunkit jämfört med föregående år eller är oförändrade.

Utbildningsenheten har delat in förändringen av enkätsvaren mellan 2017 och 2018 enligt följande:

- 5 har oförändrat resultat: 0 eller 1 procentenheter
- 3 har förbättrats: 2-4 procentenheter
- 12 har försämrats: 2-4 procentenheter
- 1 har tydligen försämrats: 5 eller mer procentenheter

Tre enkätfrågor har alltså förbättrats jämfört med föregående år men ligger fortfarande på en låg nivå. Det är enkätfrågor som handlar om meningsfulla utvecklingssamtal, information om hur eleverna ligger till under kursens gång samt vägledning inför studier och arbete. Störst negativ avvikelse handlar om variation på arbetssättet.

¹ Skolinspektionens enkät genomfördes under våren 2018 i 91 kommuner och 34 större utbildningsföretag.

² Designgymnasiet (för få svarande för att resultatet ska redovisas), Mediagymnasiet och Nacka Enskilda gymnasium.



Enkätfrågorna besvaras på en femgradig skala och det är många elever som svarar en trea. De områden i enkäten där eleverna uttrycker ett klart missnöje, var fjärde elev eller fler, handlar om utvecklingssamtal och information, motivation, vägledning och inflytande. Var tredje elev uttrycker missnöje över utvecklingssamtalet som de inte anser meningsfullt. Endast var tredje elev instämmer i att de kan påverka innehållet i undervisningen och arbetet på lektionerna. Detta gäller för Nackas elever men resultaten för Stockholms läns samtliga elever följer samma trend.

Resultaten per gymnasieskola i Nacka varierar stort. Som exempel kan nämnas skillnaden i om eleverna uppfattar utvecklingssamtalet som meningsfullt. Tre av fyra elever anser det på en skola och en av fyra på en annan.

Resultatförändring mellan åren 2016-2018

Utbildningsenheten har jämfört resultaten för Nacka och Stockholms län de senaste tre åren. Det finns en tydlig nedåtgående trend av resultaten för länet mellan 2016 och 2018, men även Nackas resultat visar på en försämring över tid för flera frågor.

Nio av tio elever i Nackas gymnasieskolor upplever att de är trygga och det har de gjort över tid, det har dock skett en viss försämring jämfört med föregående år. Nackas elevers uppfattning om sina lärare har bland de högsta resultaten men har försämrats över tid eller är oförändrade. För Stockholms län är försämringen markant. Enkätfrågor om upplevt inflytande har inte fler elever än 40 procent instämt i under perioden, vare sig i Nacka eller i Stockholms län.

Nacka Praktiska är den gymnasieskola som har den mest positiva utvecklingen mellan åren, 20 av de 21 enkätfrågorna har i år det högsta resultatet jämfört med år 2016 och 2017. Nacka Enskilda gymnasium har förbättrat resultaten på samtliga frågor jämfört med år 2017. Övriga skolor har mer blandade resultat.

Figur 1: Enkätresultat åren 2016-2018 för elever i Nacka kommuns gymnasieskolor. ³

Fråga nr	Enkätfrågor	2016	2017	2018
1	Jag känner mig trygg på min skola.	92	92	90
2	Mina lärare är kunniga i sina ämnen.	79	78	78
3	Lärarna bemöter mig på ett positivt sätt.	81	79	76
4	Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever.	77	78	76
5	Det är en positiv stämning på min skola.	80	74	74
6	Jag kan rekommendera min skola till andra elever.	78	74	74
7	Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbning.	71	70	67
8	Jag får extra hjälp om jag behöver.	71	70	67
9	Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen.	60	59	58
10	Mina lärare samarbetar kring mitt lärande.	52	53	51
11	Jag får information och vägledning inför studier och arbete efter gymnasiet.	43	49	51
12	Det är arbetsro på mina lektioner.	51	51	49
13	Det är variation på arbetsätten under mina lektioner.	56	53	46
14	Mina lärare informerar mig under kursens gång, om hur jag ligger till.	45	43	46
15	Utvecklingssamtalet med min mentor/handledare känns meningsfullt.	47	41	44
16	Mina lärare hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mina studieresultat.	48	47	43
17	Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola.	47	44	43
18	I min utbildning får jag kontakt med arbetslivet.	40	45	42
19	Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera.	48	44	41
20	Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen.	37	38	34
21	Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna.	40	36	32

Figur 2: Enkätresultat åren 2016-2018 för samtliga elever i Stockholms län. ³

Fråga nr	Enkätfrågor	Stockholms län		
		2016	2017	2018
1	Jag känner mig trygg på min skola.	91	89	84
2	Mina lärare är kunniga i sina ämnen.	81	79	73
3	Lärarna bemöter mig på ett positivt sätt.	79	78	72
4	Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever.	76	76	68
5	Det är en positiv stämning på min skola.	75	73	65
6	Jag kan rekommendera min skola till andra elever.	71	68	63
8	Jag får extra hjälp om jag behöver.	69	68	62
7	Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbning.	70	69	59
9	Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen.	63	61	54
12	Det är arbetsro på mina lektioner.	56	55	49
10	Mina lärare samarbetar kring mitt lärande.	56	56	49
15	Utvecklingssamtalet med min mentor/handledare känns meningsfullt.	53	50	45
13	Det är variation på arbetsätten under mina lektioner.	56	54	45
14	Mina lärare informerar mig under kursens gång, om hur jag ligger till.	53	52	45
16	Mina lärare hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mina studieresultat.	53	52	44
18	I min utbildning får jag kontakt med arbetslivet.	46	46	44
11	Jag får information och vägledning inför studier och arbete efter gymnasiet.	47	45	43
19	Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera.	50	49	42
17	Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola.	47	46	41
20	Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen.	39	38	34
21	Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna.	40	39	34

³ Enkätfrågorna är sorterade från högsta till lägsta resultat 2018. Färgmarkeringen visar en jämförelse mellan högsta (grönt) och lägsta (rött) resultat mellan åren. Om andelen är densamma nästkommande år blir färgen densamma som föregående år.

Utbildningsnämndens beslutade resultatindikatorer

Samtliga av de enkätfrågor som är kopplade till utbildningsnämndens resultatindikatorer har försämrats mellan 2-4 procentenheter jämfört med år 2017 och de flesta är långt ifrån målnivåerna. Andel elever som är trygga i skolan är dock fortfarande på en hög nivå och endast fem procentenheter från målvärdet. Nio av tio elever upplever att de är trygga.

Av de sju gymnasieskolor som genomfört enkäten är det endast Rytmus som når upp till utbildningsnämndens mål att minst 80 procent av eleverna ska vara nöjda med sin gymnasieskola. Variationen mellan skolorna är 49 till 80 procent. (En av sju skolor motsvarar 14 procent.) Utbildningsnämnden har beslutat att samtliga enheter som inte når upp till målet ska träffa utbildningsenheten på ett kontrollbesök.

Bästa utveckling för alla					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära	Upplevd stimulans				
	Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer.	41	65	75	75
	Upplevelse av inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisnings innehåll				
	Andel elever som kan påverka arbetsättet under lektionerna.	32	50	50	50

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Alla förskolor och skolor i Nacka håller hög kvalitet	Andel gymnasieskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar/elever				
	Elever som kan rekommendera sin skola till andra elever	14	65	75	75
Alla förskolor och skolor är goda miljöer för utveckling och lärande	Trygghet och lärmiljö				
	Andel elever som är trygga i skolan	90	95	95	95

Skolinspektionens enkätundersökning

Gymnasieskolan år 2

Under våren fick elever på Nackas kommunala gymnasieskolor och elever på tre av Nackas fristående gymnasieskolor besvara Skolinspektionens enkät som genomförs vartannat år. Designgymnasiet hade dock för få svar för att kunna redovisas. Skolinspektionens enkät har fyra svarsalternativ och är inte jämförbar med Gymnasieantagningens enkät med fem svarsalternativ. Skolinspektionen presenterar också ett indexvärde per svarsområde, vilket inte Gymnasieantagningens enkät gör.

De kommunala gymnasieskolorna har till övervägande del ett bättre resultat än samtliga medverkande enheter som genomfört enkäten och det har också Mediagymnasiet. Nacka Enskilda gymnasium har till övervägande del sämre resultat.

De områden som får högst positiva värden av samtliga elever som gjort enkäten är i fallande ordning *Trygghet, Tillit till elevens förmåga och Grundläggande värden på skolan*. Det är också de värden som får högst av de kommunala skolorna sammantaget och Mediagymnasiet. Nacka Enskilda gymnasium har samma två första områden men därefter följer *Förhindra kränkningar* som nummer tre.

Lägsta värden ger samtliga elever som gjort enkäten för områdena *Stimulans* och *Delaktighet och inflytande*, vilket också är den sammantagna bedömningen av eleverna på Nackas kommunala skolor. Eleverna på Mediagymnasiet ger lägst omdöme till områdena *Stimulans* och *Studiero* medan eleverna på Nacka Enskilda gymnasium ger sämst omdöme till områdena *Ordningsregler och studiero*.

Sett över tid visar Skolinspektionens resultat på förbättringar jämfört med enkäten som genomfördes för två år sedan. Nacka Enskilda gymnasium visar dock försämrade resultat på 8 av de 14 frågorna.

Grundskolan

Skolinspektionens enkätundersökning genomförde under våren också på de kommunala grundskolorna samt på de fristående grundskolorna i kommunen som inte ingår i koncerner. Undersökningen genomfördes något senare än kommunens VÅGA VISA-enkät, vars resultat redovisades för utbildningsnämnden i april. Undersökningen kompletterar bilden från VÅGA VISA-enkäten då den riktar sig till andra elevgrupper⁴ och möjliggör

⁴ Skolinspektionens undersökning i grundskolan riktar sig till elever i årskurs 5 och 9, medan Våga visa-enkäten avser årskurs 3, 6 och 8. Skolinspektionens enkät går också till föräldrar i förskoleklass och grundskola, medan Våga visa-enkäten går till utvalda årskurser. Skolinspektionens enkät går också till pedagogisk personal, men resultatet redovisas där enbart för vissa skolor på grund av för låg svarsfrekvens. Resultaten i undersökningen till vårdnadshavare i grundskolan redovisas inte per årskurs utan enbart totalt för grundskolan.

också fler jämförelser då den genomförts på betydligt fler skolor än VÅGA VISA-enkäten. Frågorna avser i huvudsak samma områden och utgår i båda enkäterna från läroplanen.

Resultaten för **eleverna i årskurs 5** i de kommunala grundskolorna sammantaget i ligger för flertalet frågor nära genomsnittet i Skolinspektionens undersökning. De områden där eleverna svarar mest positivt i enkäten i årskurs 5 gäller om de tycker att de kan nå kunskapskraven om de försöker och om det finns extrauppgifter när man är klar. Det är också positivt att färre av eleverna i Nacka än genomsnittligt svarar att elever stör ordningen och att ordningsregler inte följs.

Enkätresultaten jämförs med motsvarande undersökning för två år sedan. Nackas resultat har där försämrats och nedgången är tydligast när det gäller om skolarbetet är roligt samt om skolarbetet väcker nyfikenhet att lära mer. Resultaten har också försämrats när det gäller att eleverna är med och bestämmer och studiero.

Bland **eleverna i årskurs 9** ligger resultaten för Nackas kommunala grundskolor sammantaget något högre än genomsnittet i undersökningen på flertalet områden. Det är särskilt tydligt när det gäller *Grundläggande värden på skolan samt i undervisningen/ lärandet, Stimulans, Ordningsregler, Studiero, Förhindra kränkningar* och *Elevhälsa*.

Det område i enkäten där eleverna i årskurs 9 är mest positiva är *Trygghet* och *Tillit till elevens förmåga*, medan *Delaktighet och inflytande* ligger lägst. Nacka-elevernas bedömning ligger här på genomsnittet för kommunerna i undersökningen.

Även i årskurs 9 har enkätresultaten försämrats sedan föregående undersökning. Nedgången är störst när det gäller *Argumentation och kritiskt tänkande, Trygghet* och *Förhindra kränkningar*, men märks också när det gäller *Grundläggande värden på skolan, Delaktighet och inflytande* och *Stimulans*.

Resultaten för **föräldrar** i de kommunala grundskolorna i Nacka ligger på flertalet områden över genomsnittet i undersökningen. Särskilt tydligt är det för *Grundläggande värden på skolan*. Jämfört med för två år sedan är resultaten något lägre i årets undersökning och nedgången är tydligast för områdena *Trygghet* och *Studiero*.

Sammantaget visar alltså Skolinspektionens enkät att Nackas elever och föräldrar i hög grad är nöjda med verksamheten i grundskolan. Bedömningarna är höga när det gäller bland annat grundläggande värden och studiero. Särskilt resultaten för eleverna i årskurs 9 ligger bra till jämfört med andra i undersökningen. Samtidigt är det viktigt att notera att resultaten har försämrats jämfört med för två år sedan på viktiga områden som delaktighet och inflytande, stimulans och trygghet, vilket också är trender som syns i VÅGA VISA-enkäten.

Utbildningsenhetens kommentarer

I och med att enkätsvaren för Gymnasieantagningens enkät har försämrats i såväl Nacka som i länet finns anledning att fundera över vad detta beror på. I år har flera enkäter till länets gymnasieungdomar genomförts ungefär samtidigt och en enkättrötthet skulle kunna vara en av förklaringarna till årets resultat som har försämrats för såväl Stockholms län totalt som för Nacka. Det har också varit ett och samma företag som har genomfört flera av enkäterna, vilket ibland har varit förvirrande för skolorna. Det har varit otydligt vilka enkäter som skickats ut och Designgymnasiet har på grund av detta inte genomfört Gymnasieantagningens enkät. Utbildningsenheten har påpekat för enkätföretaget att de måste vara mer tydliga med vilken enkät de skickar ut till skolorna. Svarsfrekvensen för Nackas elever var i år 76 procent för 1 100 elever som genomförde enkäten. Mediagymnasiet hade dock endast 44 procents svarsfrekvens.

Utbildningsenheten föreslår att en studie genomförs för att få en fördjupad bild av elevernas syn på skolan och vad som ligger bakom det missnöje som framkommer i enkäterna.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Enkätundersökningen publiceras på Gymnasieantagningen Stockholms läns webb som ett av underlagen för elevernas val av gymnasieskola. Vissa av svaren på Skolinspektionens enkät redovisas på deras webbplats Välja skola.

Lotta Valentin
Chef utbildningsenheten

Jill Salander
Expert gymnasieutbildning

Carina Legerius
Bitr enhetschef och utvärderingsexpert